

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Libellus Sodalitatis: Hoc Est: Christianarum Institutionum Libri quinque

Coster, Franciscus

Antverpiæ, 1587

2 De modo formandi signum S. Crucis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46553](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46553)

hiberi solent, quas Theologi Sacraméntales, aut Sacramentalia nominant. Tertio, quædã ob deuotionem eorum, qui cerimoniis vtuntur profunt, veluti, manus in cætam attollere, pectus cum dolore peccatorum tundere, tres cereos ꝑ honorem Sanctissimæ Trinitatis accendere, &c. Tales enim externæ actiones, quando ad Dei gloriam referuntur, non possunt ingrata esse diuinis oculis, sed frequenter efficiunt, vt homo voti sui compos reddatur. Quarto, quædam, autoritate Ecclesiæ à Deo concessa, spirituales quosdam effectus operantur: vt, exorcismi, & exsufflationes Catechumenorum, Energumenorum. In his enim Sacerdos, pro potestate sibi collata, aduersus Dæmones agit.

CAPVT II.

DE MODO FORMANDI

signum sancte crucis.

^aExo. 17.
^bLib. de
 exhortat.
 marty. ca.
 8. & li. 2.
 ad Quiri.
 ca. 21.
^cNu. 21.
 Ioan. 3.
 Ezech. 9.
^dLib. 2.
 ad Quiri.
 cap. 21.
^eHom. 8.
 in diuer.
 & Phil. 3.

FORMATIO sanctæ crucis, antiquissima est cerimonia, ab Apostolis tradita, & in veteri etiam testamento præsignificata & figurata, ^a eleuatione manuum Moysis contra Amalech, vt ait D. ^b Cyprianus: serpente ^c æneo, vt testis est ipsemet Christus: & signo Tau in frontibus dolentiũ atque gementium, sicut ante D. Hieronymum testantur ^d Cyprianus & ^e Origenes. Propterea indigne plerique hodie rem tam antiquam, & ab vniuersa Ecclesia vsurpatam, tanquam ^f inimici Crucis Christi, reprehendunt & reiciunt, aper-

apertè se ministros declarantes eius, qui (vt ait beatus Ignatius) hoc semper per omnes hæreticos molitur, vt crucis Dominicæ memoria aboliatur. Rectius illi agunt, qui in alio nullo gloriari quærun, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi, conantes comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, longitudo, sublimitas & profundum eius. Hanc enim Diui Pauli sententiam veteres plerique; vt ^aCyprianus, ^bGregorius Nissenus, & ^cAugustinus, de mysteriis sanctissimæ crucis intelligunt. Quia in hoc signo crucis, Beati Apostoli nobis breuiter comprehenderunt præcipua religionis nostræ capita, ad quæ credenda, & apertè cognoscenda, Christiani omnes obligantur: vt sunt, sanctissima Trinitas, incarnatio, & passio Christi, remissio peccatorum, denique gloria cælestis. Quæ omnia tametsi disertè in Symbolo suo explicuissent, voluerunt tamen eadem sub compendio in hoc signo crucis comprehendere: partim propter rudiores, qui tardius memoriæ Symboli verba mandant: partim vt Christiani sapius sibi eadem illa omnia ob oculos ponerent, & quasi continuo mente versarēt: partim vt in actionibus omnibus suis, eorundem virtute se consolarentur, negocia aggredierētur, Dæmonem profligarent.

Nam quod ad sanctissimam Trinitatem attinet, verba ipsa nobis illam expressè declarant, dum dicimus: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. In nomine, non in nomi-

*Epist. 6.
ad Phi-
lippenses.*

*Galat. 6.
Ephes. 3.*

*a Serm. de
Passione
Domini.*

*b Cateche.
ca. 32.*

*c Epist.
112. c. 13.*

*et Epist.
120. c. 16*

Vide In-
nocentium
3. lib. 2.
de Alta-
ri sacri-
ficio. cap. 44

minibus: quia vnum est trium Personarū no-
men, hoc est, virtus, honor, maiestas. Proprie-
tates Personarū in signo ipso indicantur, dum
Pater in fronte tanquā Trinitatis principium
collocatur, & qui in has terras à nemine vn-
quam sit missus: Filius in ventre, vt qui ex si-
nu Patris in ventrem virginis descenderit,
adeoq. in ventre ipso terræ, corpore sepultus,
anima apud inferos, patres liberaturus. Spiri-
tus sanctus, tertia in diuinis persona, tertio lo-
co nominatur, sed inter Patrem & Filium me-
dius ponitur, tanquā vtriusq. amor & nexus.

Incarnationis mysterium in eo significa-
tur, quòd Filius per mediū Spiritus sancti lo-
cum ad ventrem collocatur, nempe qui ex ca-
elis per Spiritum sanctum delapsus, hoc est, so-
la sua charitate, non nostris vllis meritis pro-
uocatus, in vtero virginis Matris, ex purissimis
eius sanguinibus corpus sibi aptauit.

Passio autem Dominica, cruce nō obscure
intelligi potest: quæ crux vel tota manu, hoc
est, quinq. digitis, ad quinque vulnera signifi-
canda, formari solet: vel tribus, hoc est, polli-
ce, indice & medio. Quia in hac passione,
Christi quidem humanitas sola sustinuit, sed
tota Trinitas operata est: Pater, qui Filio suo
non pepercit, sed pro nobis omnibus tradi-
dit illum: Filius, qui dedit semetipsum pro
nobis: vt nos redimeret ab omni iniquitate.
Spiritus sanctus, quia in hoc apparuit charitas Dei,
quoniam Filium suum unigenitum misit Deum. De-
niq. duobus digitis, indice & medio; ob duas
nati-

Rom. 8.

Tit. 2.

3. Ioan. 4.

naturas, diuinam & humanam in vnica Christi persona; quæ Christi persona sic dolores sustinuit & mortem, vt licet sola humana natura dolores perceperit, & mortem gustauerit, dicatur tamen etiam Deus passus & mortuus; propter mirã vtriusq. naturæ in eadem persona coniunctionem. Monophysitæ heretici (vt refert Nicephorus) quod crederent vnicam in Christo naturam, vno etiam digito docebant formandum crucis signum. *Lib. 8. ca. 53.*

Cæterum Remissio peccatorum & gloria cælestis indicatur, quando non à dextero humero in sinistrũ; sed contrã à sinistro in dextrum manus transfertur. Qui enim eramus cum hædis ad latus sinistrum, peccatorũ for- *Matt. 25*
 dibus foetentes; Dominica cruce & passione *Ephes. 1.*
 trãsposti sumus ad dexterum latus cum ouibus, reconciliati æterno patri, accepta remissione peccatorum, & pignore seu arrha regni cælesti.

CAPVT III.

DE VTILITATE FORMATIONIS Crucis.

HOc signum Crucis, præter significationem iam dictam, & mysterium fidei, magnas prætereã habet utilitates. Est enim 1, Christianorum sancta oratio, qua Deum, sese signantes precantur, vt in actionibus omnibus auxiliũ eis suum præstare velit, non secus atque si dicerent: Domine, rogamus, per maiestatem Sanctissimæ Trinitatis,

T   tis,